

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 19CoCsp/34/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8618202102
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 01. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zlata Simková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8618202102.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zlata Simkovej a členov senátu JUDr. Gabriely Világiovej a JUDr. Karola Krochtu v spore žalobcu: L. I. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX F. XX, štátny občan Z., zastúpeného JUDr. Ing. Adriánom Cupákom, advokátom, so sídlom Dr. Goldbergera 249/1, 089 01 Svidník proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 288,78 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Svidník č. k. 6Csp/102/2018-50 zo dňa 26.11.2019 takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok a vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť vydať žalobcovi bezdôvodné obohatenie vo výške 288,78 eur s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne od 06.04.2019 do zaplataenia, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Žalobcovi priznal proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu s tým, že o ich výške rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť súdny poplatok vo výške 17 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

2. Rozhodol tak o žalobe zo dňa 31.12.2018, ktorou sa žalobca domáhal zaviazat' žalovaného vydať mu bezdôvodné obohatenie vo výške 288,78 eur s príslušenstvom. Nárok odvodzoval od spotrebiteľskej Zmluvy o úvere č. XXXXXXXX zo dňa 22.07.2018 vo výške 60.000 Sk (1.991,64 eur), uzavretej so žalovaným, z ktorého úveru žalovanému uhradil sumu 2.280,42 eur. Poukazoval na hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa spočívajúci v tom, že žalovaný si nárokoval aj poplatky za úkony, ktoré spotrebiteľovi neboli vopred známe, pritom výška poplatku bola závislá od výšky požičanej sumy. S poukazom na § 4 ods. 2 až 4 z. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch uviedol, čo všetko okrem všeobecných náležitostí musí zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahovať, lebo inak sa považuje za bezúročnú a bez poplatkov. V zmysle ods. 4 citovaného ustanovenia nie je možné od spotrebiteľa požadovať úrok alebo poplatky, ktoré nie sú v zmluve o spotrebiteľskom úvere uvedené. Žalovaný sa v zmysle § 451 ods. 1, 2 OZ tak na jeho úkor obohatil o rozdiel medzi platbami 2.280,42 eur a výškou úveru 1.991,64 eur, teda o sumu 288,78 eur. O uvedenom sa žalobca dozvedel od Združenia v mesiaci október 2018, kedy bol informovaný o tom, že zmluvy žalovaného nemajú náležitosti predpísané zákonom a sú úžernické.

3. Žalovaný sa vo veci vyjadril tak, že poprel spotrebiteľský charakter Zmluvy o úvere č. XXXXXXXX zo dňa 22.07.2008 uzavretej stranami sporu, s poukazom na § 497 a nasl. z. č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka. Nie je preto možné žalobcu považovať za spotrebiteľa a zmluvu o úvere za bezúročnú a bez poplatkov.

4. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní a citujúc ust. § 2 písm. a); § 4 ods. 1 - 3 z. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch; § 2 z. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa; § 52 ods. 1, 2; § 53 ods. 1 - 3, 5; § 54 ods. 1 a 2; § 451 ods. 1, 2; § 458 ods. 1 a § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka; § 3 Nariadenia vlády SR č. 20/2013 Z.z., ktorým sa mení Nariadenie č. 87/1995 Z.z. zistil, že žalovaný poskytol žalobcovi úver na základe uzavretej úverovej zmluvy. Na tento úverový vzťah je potrebné aplikovať ustanovenia ObZ, ale len pokiaľ neodporujú Smernici Rady č. 93/13 EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, ustanoveniam § 53-54 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ) o spotrebiteľských zmluvách, ustanoveniam zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a ustanoveniam zák. č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov (ďalej len ZoSÚ), v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy o úvere, keďže súd mal z vykonaného dokazovania za preukázané, že úver bol poskytnutý žalobcovi ako fyzickej osobe - spotrebiteľovi na osobnú potrebu a nie na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania a preto úverová zmluva je zmluvou spotrebiteľskou. Žalovaný neunesol dôkazné bremeno na preukázanie toho, že žalobcovi poskytol úver na podnikanie. Na podporu svojho záveru poukázal aj na uznesenie Krajského súdu v Trnave zo dňa 23.02.2010 č. k. 10CoE/5/2010-46, z ktorého vyplýva, že pri pochybnostiach obsahu zmlúv je treba aplikovať výklad priaznivejší pre spotrebiteľa, a preto dôkazné bremeno na preukázanie toho, či úver bol poskytnutý na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania ťaží toho, kto to tvrdí, čiže veriteľa.

5. V ďalšom uviedol, že sa zaoberal aplikáciou ustanovení právnych predpisov uvedených vyššie. V zmysle citovaných ustanovení žalovaný je právnická osoba, ktorá okrem iného poskytuje spotrebiteľské úvery z vlastných zdrojov v rámci svojej činnosti tak, ako to vyplýva z výpisu z obchodného registra a súčasne vystupuje v pozícii dodávateľa v zmysle § 52 ods. 3 OZ a žalobcovi poskytla spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania a súčasne je ho potrebné aj v zmysle ustanovenia § 52 ods. 4 OZ považovať za spotrebiteľa. Vzhľadom na to, že uzatvorenou úverovou zmluvou sa žalovaný zaviazal poskytnúť peňažné prostriedky na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere formou úveru a žalobca ako spotrebiteľ sa zaviazal tieto vrátiť a uhradiť celkové náklady spojené so spotrebiteľským úverom, úverová zmluva spĺňa fundamentálne náležitosti spotrebiteľského úveru podľa ustanovenia § 2 písm. a), písm. b) ZoSÚ. Z uvedeného potom vyplýva, že právny vzťah je nevyhnutné posudzovať podľa ZoSÚ ako vzťah spotrebiteľský, vychádzajúc zo zásady *lex specialis derogat legi generali*, podľa ktorej špeciálna úprava, a to ustanovenia ZoSÚ a ustanovenia § 52 - § 54 OZ, účinné v čase uzatvorenia zmluvy, majú prednosť pred ObZ.

6. Po preskúmaní zmluvy o spotrebiteľskom úvere z pohľadu § 4 ods. 2 ZoSÚ súd dospel k záveru, že zmluva o spotrebiteľskom úvere v tomto konkrétnom prípade neobsahuje obligatórne náležitosti podľa § 4 ods. 2 uvedeného zákona, a to adresu predávajúceho, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť (§ 4 ods. 2 písm. d), výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov (§ 4 ods. 2 písm. i), priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver platnú ku dňu podpisu zmluvy o spotrebiteľskom úvere (§ 4 ods. 2 písm. k). V zmluve je uvedená len schválená výška úveru 60.000 Sk, zvýšená o poplatok 8.400 Sk, celkom čiastka 68.400 Sk a dvojtýždňové splátky po 34.200 Sk. Zmluva neobsahuje splátkový kalendár, ktorým by sa mal riadiť žalobca pri riadnom a včasnom splácaní úveru. V zmluve je uvedená len suma dvojtýždňovej splátky, ale nie je uvedené, koľko z tejto splátky bude splátka istiny, koľko splátka úroku z úveru a koľko splátka poplatkov. Aj keď zmluva o úvere neobsahuje podstatné náležitosti uvedené v § 4 ods. 2 písm. d), i) a k), ale na jej základe žalobcovi bol poskytnutý spotrebiteľský úver a ten ho čerpal, zmluva o spotrebiteľskom úvere je v zmysle § 4 ods. 3 ZoSÚ platná, avšak v zmysle § 4 ods. 3 posledná veta ZoSÚ poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Žalobca je preto povinný zaplatiť žalovanému iba sumu, ktorú mu žalovaný vyplatil. Z predložených listinných dôkazov ako aj z nesporných tvrdení strán vyplýva, že žalovaný schválil žalobcovi úver vo výške 1 991,64 eura, ktorý mu aj skutočne vyplatil. Žalobca uhradil žalovanému sumu 2.280,42 eura. Vedomosť o tom, že zmluva neobsahuje zákonné náležitosti, žalobca mal získať od Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS dňa 10.12.2018

7. Keďže súd prvej inštancie predmetnú úverovú zmluvu považoval za bezúročnú a bez poplatkov z dôvodu absencie základných zákonných náležitostí a žalobca na predmetnom úvere zaplatil aj úroky a poplatky, ide o bezdôvodné obohatenie žalovaného z titulu zaplata sumy bez právneho dôvodu. Preto zaviazal žalovaného vrátiť žalobcovi 288,78 eur, o ktoré žalobca zaplatil na úrokoch a poplatkoch viac (2.280,48 eur - 1.991,64 eur = 288,78 eur). K priznanej istine priznal aj 5 % ročný úrok z omeškania odo dňa nasledujúceho po doručení žaloby žalovanému, a to do zaplata. Keďže žalovaný bol v

omeškaní, uložil mu povinnosť úrok z omeškania zaplatiť od 06.04.2019, nakoľko žaloba mu bola doručená 05.04.2019.

8. Výrok o trovách konania odôvodnil ust. § 255 ods. 1 a § 262 ods. 2 CSP a úspešnému žalobcovi priznal plnú náhradu trov konania s tým, že o ich výške rozhodne po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením.

9. Výrok o povinnosti žalovaného zaplatiť súdny poplatok odôvodnil tým, že žalobca bol v konaní oslobodený v zmysle § 4 ods. 2 písm. u) z. č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch. Podľa § 2 ods. 2 citovaného zákona vznikla poplatková povinnosť neúspešnému žalovanému, ktorého zaviazal zaplatiť súdny poplatok vo výške 17 eur, podľa položky 1a Sadzobníka súdnych poplatkov (6 % zo sumy 288,78 eur).

10. Proti uvedenému rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalovaný. Odvolanie odôvodňoval podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP tvrdiac, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Tvrdil, že Zmluva uzavretá so žalobcom dňa 22.07.2018 č. XXXXXXXX, na základe ktorej bol žalobcovi poskytnutý úver na výkon podnikania, čo je uvedené aj v zmluve a aj to, že peňažné prostriedky budú použité na tento účel. V zmluve je ako dlžník uvedený obchodným menom O. s.r.o, ako fyzická osoba podnikateľ s IČOm: XX XXX XXX a prostriedky boli poskytnuté na účel podnikania. Ide o vzťah obchodnoprávny a nie spotrebiteľský. Žalobca má ku dnešnému dňu aktívnu živnosť. Preto právna kvalifikácia povahy poskytnutého úveru vyplýva z prejavov vôle uvedenej v zmluve. Poukázal na názor vyslovený v uznesení Okresného súdu v Trebišove zo dňa 25.11.2010 č. k. 6Er/699/2009-113. Aj pri výklade pojmu spotrebiteľ je potrebné chrániť dobrú vieru druhej strany. Ak dodávateľ koná v dobrej viere, že druhá strana nie je spotrebiteľ, nemôže sa táto osoba dovoliavať toho, že mala postavenie spotrebiteľa (ESD, C-464/01). Aj keď spotrebiteľ predstiera, že je podnikateľom (uvedie dodávateľa do omylu), je potrebné takúto obligáciu charakterizovať ako obchod a nie spotrebiteľský záväzok. Predmetná zmluva preto nespadá pod režim spotrebiteľských zmlúv a nie je možné skúmať obsahové náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere. V ďalšom tvrdil s poukazom na § 451 Občianskeho zákonníka, že v zmluve o úvere nenastala ani jedna z foriem bezdôvodného obohatenia, lebo žalobca plnil na základe platne uzavretej zmluvy o úvere, ktorá nebola právoplatne vyhlásená za neplatnú a rovnako neodpadol právny dôvod na plnenie z nej a žalovaný nezískal majetkový prospech z nepoctivých zdrojov. Poukázal tiež na § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka, týkajúci sa premlčania bezdôvodného obohatenia za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že k nemu došlo a kto sa na jeho úkor obohatil. Pritom znalosť práva sa nevyvrátiťne predpokladá. Vedomosť o tom, že zmluva o úvere neobsahuje údaj v zmysle Zákona je potrebné viazať okamihom podpisu zmluvy o úvere. V ďalšom poukazuje na „3.bod“ rozhodnutia Krajského súdu v Trenčíne so záverom, že dlžník sa musí dozvedieť o tom, že poukazuje veriteľovi platby nad rámec poskytnutej istiny okamihom, kedy uhradil splátku, ktorou je plnené nad poskytnutú istinu. Tiež nie je správne konštatované, že žalobca sa dozvedel o bezdôvodnom obohatení pri návšteve svojho právneho zástupcu. Tvrdenie, že žalobca získal vedomosť o vzniku bezdôvodného obohatenia od právneho zástupcu Krajský súd v Trenčíne nepovažoval za správny. Uvedený právny názor vyplýva z rozhodnutí Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 17Co/372/2015 zo dňa 27.04.2016 a sp. zn. 17Co/315/2017 zo dňa 06.09.2017. Uvedené rozhodnutia sa nestotožnili s tvrdením o vzniku vedomosti o bezdôvodnom obohatení okamihom porady žalobcu so svojim právnym zástupcom. Vo vzťahu k úmyselnému bezdôvodnému obohateniu, ktorého podstatu Občiansky zákonník nevymedzuje je treba vychádzať z právnej úpravy zavinenia v trestnom práve. Zavinenie je budované na vedomostnej a vôľovej zložke a pri vôľovej zložke sa rozlišuje úmysel priamy a nepriamy. Na preukázanie úmyslu získania bezdôvodného obohatenia nepostačuje všeobecné tvrdenie o zaužívanej praxi žalovaného pri uzatváraní zmluvy o úvere, ale je nutné v jednotlivom prípade poukazovať na okolnosti uzatvorenej úverovej zmluvy a preukázať, že žalovaný v čase uzavretia zmluvy a prijatia plnenia vedel alebo aspoň bol uzrozumený s tým, že sa bezdôvodne obohacuje. Nároky z titulu bezdôvodného obohatenia nie sú spotrebiteľským vzťahom a nemôžu zohľadňovať záujem slabšej strany, ale je potrebné zachovávať rovnosť strán. Okolnosti uzavretia zmluvy o úvere nedokazujú úmysel žalovaného získať bezdôvodné obohatenie. Žalovaný v čase uzavretia zmluvy o úvere nemohol mať vedomosť ani predpokladať to, že o niekoľko rokov neskôr môže byť predmetná zmluva o úvere posudzovaná ako zmluva o spotrebiteľskom úvere, ktorá neobsahuje podstatné náležitosti podľa zákona o spotrebiteľských úveroch. Navrhol preto

rozsudok zmeniť alebo zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Zároveň si uplatnil náhradu trov konania vrátane trov odvolacieho konania.

11. K odvolaniu žalovaného sa žalobca nevyjadril.

12. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného je dôvodné.

13. Z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd prejedná vec v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať, nemusí byť pritom daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (viď rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS/78/05).

14. Keďže žalovaný v odvolaní namieta nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie v napadnutom rozsudku, odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený stav, dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny, t.j. náležitý právny predpis alebo, ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

15. Odvolací súd v prejednávanej veci má za to, že prvoinštančný súd z doteraz vykonaného dokazovania správne ustálil, že právny vzťah strán sporu, vyplývajúci z Úverovej zmluvy č. XXXXXXXX zo dňa 22.07.2008 je vzťahom spotrebiteľským v zmysle ust. § 52 a nasl. OZ. Z obsahu uvedenej zmluvy totiž nie je možné jednoznačne ustáliť, aby žiadateľom o úver bol podnikateľ, nie spotrebiteľ, keďže na prvom mieste ako dlžník je uvedený L. I. L., s adresou bydliska, a číslom jeho občianskeho preukazu., aj s rodným číslom, a až následne je uvedené obchodné meno O. s.r.o a IČO: XX XXX XXX. Z uvedeného je možné jednoznačne usúdiť, že takéto označenie dlžníka vyvoláva veľké pochybnosti o tom, kto ním je. Preto aj odvolací súd, v súlade s ust. § 54 ods. 2 OZ v prípade pochybností o tom, kto je žiadateľ o úver, má za to, že ide o spotrebiteľa a spotrebiteľský vzťah. Sám žalobca vo svojom výsluchu na pojednávaní pred súdom prvej inštancie uviedol, že úver nebral ako podnikateľ, ale na svoje živobytie, osobnú spotrebu, nie na podnikanie, čo žalovaný nevyvrátil. Preto bolo na mieste na predmetný právny vzťah aplikovať všetky predpisy týkajúce sa ochrany spotrebiteľa tak, ako to správne zrealizoval aj súd prvej inštancie.

16. Je nutné zdôrazniť, že v prípade pochybností, či ide o spotrebiteľskú zmluvu má dôkazné bremeno na preukázanie nespotebiteľského charakteru zmluvy dodávateľ (veriteľ). Existujúce pochybnosti je potrebné odstrániť spôsobom známym pre dôkazné konanie, čo znamená, že aj nie spotrebiteľský charakter zmluvy musí byť preukázaný bezpečne - spôsobom nevzbudzujúcim odôvodnené pochybnosti. Bezpečným preukázaním nemôže byť len prípadné označenie dlžníka jednak ako fyzickej osoby, a tiež označenie firmy s IČOm, pričom absentuje odpoveď na otázku, aký konkrétny súvis s (údajnou) podnikateľskou činnosťou dlžníka vôbec uzavretie príslušnej zmluvy má. S poukazom na interpretačné ust. § 54 OZ je na mieste pri pochybnostiach o obsahu zmluvy výklad priaznivejší pre spotrebiteľa, t.j. preukázanie toho, že ide o povolanie alebo podnikanie, čo je na žalovanom (ako veriteľovi). Žalovaný v predmetnom konaní však nepreukázal, že žalobca si mal úver skutočne brať v súvislosti s jeho podnikateľskou činnosťou sú pochybností, či zo strany žalovaného nedošlo k „zneužitiu“ toho, že žalobca je aj podnikateľom, aby sa tak vyhol predpisom na ochranu spotrebiteľa. Súdu z jeho činností sú známe prípady, keď veritelia pri podobnom type zmlúv úmyselne pôsobili, dokonca až nútili, spotrebiteľov, aby v zmluve vyznačili ako účel poskytnutia úveru povolanie či zamestnanie, aj keď si boli dobre vedomí toho, že ide o úver spotrebiteľský. K vylúčeniu zmluvy o úvere spod režimu právnej úpravy spotrebiteľských úverov môže dôjsť len v prípade, keď je jednoznačne preukázané, že povolanie spotrebiteľa patrí do skupiny povolaní vykonávaných v tzv. podnikateľskom režime (resp. do skupiny iných povolaní), ako aj po náležitom vyhodnotení zhody zmluvou proklamovanej okolnosti

- poskytnutia úveru naozaj na výkon povolania so skutočnosťou. V prípade predmetnej zmluvy však nedošlo k takémuto vyhodnoteniu, a preto bol úver poskytnutý žalobcovi, bez ďalšieho subsumovaný pod úpravu Občianskeho zákonníka, lebo inak by došlo k zhoršeniu jeho postavenia vo vzťahu k zvýšenej právnej ochrane zabezpečenej právnym režimom zákona o spotrebiteľských úveroch. Vzhľadom na vyššie uvedené aj odvolací súd v zhode s názorom súdu prvej inštancie uzavrel, že predmetná zmluva o úvere uzavretá stranami sporu dňa 22.07.2008 je spotrebiteľskou zmluvou v zmysle § 52 ods. 1 OZ. Pokiaľ sa žalovaný v odvolaní dovoľáva ochrany dobrej viery, s ktorou vstupoval do právneho vzťahu so žalobcom, tak je potrebné dodať, že žalovaný vzhľadom na oblasť, v ktorej poskytuje služby, mal postupovať s vyššou mierou obozretnosti, starostlivosti, keďže mu muselo byť zrejmé, že spotrebiteľ nie je natoľko zdatný v oblasti, ktorej sa žalovaný venuje profesionálne.

17. Odvolací súd preto má za to, že odvolacie námietky žalovaného, týkajúce sa nespotebiteľského charakteru predmetnej zmluvy nie sú dôvodné.

18. Kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať. Bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov (§ 451 ods. 1, 2 z. č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka, ďalej len OZ).

19. Predmet bezdôvodného obohatenia sa musí vydať tomu, na úkor koho sa získal. Ak toho, na úkor koho sa získal nemožno zistiť, musí sa vydať štátu (§ 456 OZ).

20. Ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa toho zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis (§ 517 ods. 2 OZ).

21. Bezdôvodné obohatenie je v právnej civilnej teórii vymedzené na jednej strane ako záväzok, obsahom ktorého je povinnosť subjektu, ktorý sa na úkor iného bezdôvodne obohatil, takéto obohatenie vydať, a na druhej strane ako právo toho, na úkor tohto bezdôvodného obohatenia vzniklo na jeho vydanie. V ust. § 451 ods. 2 OZ sú upravené okolnosti, za ktorých tá - ktorá forma bezdôvodného obohatenia vzniká. Úlohou súdu preto je zisťovať, či objektívne došlo k niektorej zo skutočností vymedzených v § 451 ods. 2 OZ a či ten, kto sa domáha nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia má aktívnu vecnú legitimáciu na uplatnenie tohto práva. V súvislosti s posúdením uplatneného práva na vrátenie bezdôvodného obohatenia v prípade plnenia bez právneho dôvodu, je nevyhnutné vymedziť, či došlo k plneniu bez právneho dôvodu, čo súd prvej inštancie aj správne ustálil, že v danej veci na strane žalovaného nebol právny dôvod na prijatie plnenia od žalobcu nad sumu poskytnutého úveru. Z dôvodu, že predmetná úverová zmluva neobsahovala zákonné údaje (napr. RPMN), správne bola vyhodnotená ako bezúročná a bezpoplatková tak, ako to ustálil aj súd prvej inštancie, a tiež aj to, že na strane žalovaného došlo k bezdôvodnému obohateniu na úrok žalobcu.

22. Právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 - § 110). Na premlčacie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať (§ 100 ods. 1 OZ).

23. Právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil. Najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo (§ 107 ods. 1, 2 OZ).

24. Z vyššie uvedeného vyplýva, že právo na vydanie bezdôvodného obohatenia sa teda môže premlčať tak v subjektívnej lehote (§ 107 ods. 1 OZ), ako aj v objektívnej lehote (§ 107 ods. 2 OZ). Ak sa povinný subjekt premlčania dovoľá, nemožno oprávnenému právo na vydanie získaného bezdôvodného obohatenia priznať, ak márne uplynula aspoň jedna z uvedených lehôt.

25. Vo vzťahu k odvolacej námietke žalovaného, týkajúcej sa namietaného premlčania nároku a nepreukázania úmyselného vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného, odvolací súd poukazuje na rozhodnutia Najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/238/2017 a sp. zn. 4Cdo/212/2019 zo dňa 21.10.2020, z ktorých vyplýva záver, že skutočnosť o profesionálnom podnikateľskom postavení

veriteľa v oblasti poskytovania úverov sama o sebe nemôže bez ďalšieho zakladať nepriamy úmysel tohto subjektu - veriteľa. Je nutné skúmať vôľu a vedomostnú zložku zavinenia aplikujúc analógiu podľa trestného práva hmotného pri právnom posúdení formy zavinenia, a to s dôrazom na čas konania protiprávneho úkonu, resp. získania bezdôvodného obohatenia. Je preto dôležité zistiť, kedy k obohateniu došlo z objektívneho hľadiska a v tom čase preukázať úmysel veriteľa, resp. jeho zavinenie, aby bolo možné jednoznačne posúdiť, či je potrebné aplikovať trojročnú alebo desaťročnú premlčaciu lehotu. V prvom rade je treba správne právne posúdiť, z akého dôvodu došlo k bezdôvodnému obohateniu v zmysle § 451 ods. 2 OZ. Rôzna situácia nastáva pri bezdôvodnom obohatení bez právneho dôvodu, ako aj pri bezdôvodnom obohatení z neplatného právneho úkonu z časového hľadiska, kedy k obohateniu reálne došlo. Až po správnom určení okamihu, kedy k obohateniu došlo, je nutné pristúpiť ku skúmaniu zavinenia veriteľa, pričom dôkazné bremeno zaťažuje žalobcu. Žalobca musí preukázať, že v čase, kedy došlo k obohateniu, mal žalovaný úmysel získať bezdôvodné obohatenie na jeho úkor. V prípade nepreukázania úmyslu žalovaného (vedomostnej aj vôľovej zložky úmyslu) musí byť aplikovaná všeobecná trojročná objektívne lehota. V prípade, ak veriteľ koná nekorektne a neuvedie do úverovej zmluvy všetky zákonom predpísané údaje, je toto jeho konanie zo zákona sankcionované tým, že zmluva sa stáva bezúročnou a bezpoplatkovou. Znamená to, že spotrebiteľ je povinný vtedy zaplatiť veriteľovi len samotnú istinu úveru. Táto skutočnosť má za následok automatickú neplatnosť tých častí zmluvy, ktoré sa týkajú práve odplaty a úrokov za poskytnutý úver. Je preto dôležité správne posúdiť, či je zmluva platná s výnimkou časti o úrokoch a odplate alebo má ešte také (iné) vady, že je ako celok neudržateľná, a preto v celosti neplatná. Uvedené má dopad na posúdenie, z akého dôvodu bezdôvodné obohatenie vzniklo, čo následne determinuje tak okamih bezdôvodného obohatenia (keby k obohateniu došlo), ako aj začiatok plynutia objektívnej premlčacej lehoty na uplatnenie nároku z bezdôvodného obohatenia.

26. Odvolací súd preto považoval za dôvodnú odvolaciu námietku žalovaného, že súd prvej inštancie sa nedôsledne zaoberal otázkou, či k bezdôvodnému obohateniu došlo úmyselným konaním na strane žalovaného. Odvolací súd k uvedenému uvádza, že iba konštatovanie, že z prehlásenia Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS zo dňa 10.12.2018 vyplynulo, že pracovníčka uvedeného združenia odporučila žalobcovi obrátiť sa na posúdenie právnej stránky predmetnej úverovej zmluvy na advokáta a informovala ho, že súdy posudzujú zmluvy so žalovaným za bezúročné a bezpoplatkové, a ak uhradil vyššiu sumu ako bol poskytnutý úver, došlo k bezdôvodnému obohateniu na strane žalovaného, a že má právo domáhať sa jeho vydania, vzhľadom na vyššie uvedené nepostačuje na riadne vyhodnotenie toho, že žalovaný získal bezdôvodné obohatenie úmyselne.

27. Z vyššie uvedených dôvodov preto odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie postupom podľa § 389 ods. 1 písm. c) CSP, v spojení s § 391 ods. 2 CSP s tým, že je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

28. Úlohou súdu prvej inštancie v ďalšom konaní bude náležite posúdiť nárok žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia s poukazom na okamih vzniku bezdôvodného obohatenia a začiatku plynutia lehôt na uplatnenie nároku z bezdôvodného obohatenia tak, ako je to uvedené vyššie. Až po náležitom vyhodnotení vyššie uvedeného bude možné rozhodnúť o žalobe žalobcu. Úlohou súdu prvej inštancie bude v novom rozhodnutí toto odôvodniť postupom podľa § 220 ods. 2 CSP tak, aby zodpovedalo uvedenému ustanoveniu. Súd prvej inštancie v novom rozhodnutí rozhodne aj o všetkých trovách konania.

29. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie **n i e** je prípustné.

Poučenie o dovolaní: Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 Civilného sporového poriadku, v ďalšom texte už len „CSP“)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 Ods. 1 C. s. p. (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP).